Let op, zowel de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) als de European Sustainability Reporting Standards (ESRS) zijn nog voorstellen. De beantwoording van onderstaande vragen is gebaseerd op deze voorstellen. De finale tekst van de CSRD en ESRS kan afwijken van de tekstvoorstellen. Hoewel deze vragen en beantwoording zorgvuldig zijn opgesteld kunnen daarom geen garanties worden gegeven met betrekking tot de volledigheid, juistheid en actualiteit van de weergegeven informatie. (9-6-2022)

Vragen

Q1: Wat is duurzaamheidsverslaggeving?
In een duurzaamheidsverslag geeft de onderneming inzicht in haar strategie en beleid t.a.v. duurzaamheid, hoe zij dit implementeert en hoe zij scoort op de betreffende prestatiemaatstaven inzake duurzaamheid. Hierbij is duurzaamheid een breed begrip dat veelal ook als ESG wordt aangeduid, wat staat voor Environment – Milieu, Social – Sociale aspecten en Governance.

Q2: Waarom duurzaamheidsverslaggeving?
Door middel van duurzaamheidsverslaggeving geeft de onderneming enerzijds inzicht in de wijze waarop de onderneming geraakt wordt door de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. Denk hierbij aan de invloed van klimaatverandering op het bedrijfsmodel; hoe kan de onderneming handelen in overeenstemming met het Parijs-akkoord, welke acties en investeringen zijn hiervoor nodig etc.
Eén van de doelen vanuit Europa is dat door verdere transparantie inzake duurzaamheid, er meer geïnvesteerd gaat worden in duurzame activiteiten en er bijvoorbeeld vanuit beleggers en banken er significant meer kapitaal gaat richting duurzame investeringen.
Anderzijds rapporteert de onderneming wat voor invloed zij heeft op haar omgeving.

Q3: Richt deze rapportage zich alleen maar op de aandeelhouders en andere financiers van de onderneming?
Aandeelhouders en financiers zijn uiteraard belangrijke stakeholders van de onderneming, maar de onderneming heeft nog meer interne en externe stakeholders waar ze mee in gesprek gaat. Duurzaamheidsrapportage biedt hier de basis voor.
Zoals net aangegeven is de duurzaamheidsrapportage tweeledig: wat is de impact *op* de onderneming, en wat impact *van* de onderneming op de omgeving. Dit wordt ook wel aangeduid als dubbele materialiteit.
Financiers letten uit zichzelf waarschijnlijk meer op de impact op de onderneming en winstgevendheid, en andere stakeholders meer op de impact van onderneming op de omgeving en op anderen. Maar het is goed om te realiseren dat een negatieve impact op het milieu of op mensen zich op de lange termijn vaak ook door vertaalt naar een negatieve impact op de onderneming.
In het bredere plaatje is het doel dat duurzaamheidsverslaggeving bijdraagt aan een volledig duurzaam, inclusief en eerlijk economisch en financieel systeem.

Q4: Van wie komen de voorstellen en wat is de status?
De voorstellen komen van de Europese Commissie die een voorstel heeft gedaan door middel van de CSRD – Corporate Sustainability Reporting Directive in 2021, op basis waarvan ondernemingen verplicht worden om een duurzaamheidsverslag te publiceren. Dit voorstel past binnen de bredere

EU Green Deal om tot een duurzaam, inclusief en eerlijk economisch en financieel systeem te komen.
Deze voorstellen zijn nog niet definitief en moeten uiteindelijk goedgekeurd worden door het Europees Parlement en de Europese Raad (de individuele lidstaten); partijen streven er naar om deze maand tot een akkoord te komen; maar valt zeker niet uit te sluiten als dat pas in de tweede helft van dit jaar gebeurd.
Q5: Voor wie en vanaf wanneer wordt dit verplicht?
Op basis van de huidige status van de discussies t.a.v de CSRD zal de verplichte duurzaamheidsrapportage van toepassing zijn op alle beursgenoteerde en grote BV/NVs in Nederland, conform de huidige definities zoals deze ook voor de jaarrekening gelden. Het duurzaamheidsverslag wordt daarbij onderdeel van het bestuursverslag.
Het eerste boekjaar waarover gerapporteerd moet gaan worden voor beursgenoteerde ondernemingen is 2024; dit betekent dus dat de eerste duurzaamheidsverslagen begin 2025 gerapporteerd zullen gaan worden. Voor grote niet-beursgenoteerde ondernemingen is de verwachting dat zij een jaar later, over boekjaar 2025 moeten gaan rapporteren.

Q5b: Geldt deze verplichting ook als ik onderdeel ben van een groep?
In principe is het idee dat als je onderdeel uitmaakt van een groep dat deze rapportageverplichting zich dan richt op het hoofd van de groep in de EU; dit is enigszins vergelijkbaar met de jaarrekening groepsvrijstellingen zoals we die kennen o.b.v. artikel 403/408. De exacte details hiervan worden nog uitgewerkt. Informatie op groepsniveaus is logisch en relevanter; immers het gaat om het totaalplaatje en op groepsniveau zal ook de strategie en het beleid worden uiteengezet.

Q6: Moet deze informatie ook door de accountant gecontroleerd worden?
Het duurzaamheidsverslag moet beoordeeld worden door een externe “assurance provider”; dit kan de accountant zijn die ook de jaarrekening controleert, maar kan ook een andere partij zijn. Een beoordeling van het duurzaamheidsverslag is minder diepgaand dan een controle, maar vergt uitgebreide werkzaamheden. Dit gaat dus aanzienlijk verder dan de werkzaamheden die een accountant bijvoorbeeld momenteel t.a.v. het bestuursverslag doet; daar hoeft een accountant primair te toetsen dat de vereiste informatie is opgenomen en niet inconsistent is met de jaarrekening en zijn bevindingen bij de controle hiervan. T.a.v. het duurzaamheidsverslag moet de accountant echt specifieke werkzaamheden verrichten om te beoordelen of alle vereiste informatie is opgenomen en juist en volledig is.

Q7: Hoe specifiek zijn de voorstellen in de CSRD of zijn er nog aanvullende vereisten waaraan ik moet gaan voldoen?
De CSRD specificeert voor wie deze vereisten van toepassing zijn en vanaf wanneer en beschrijft op hoofdlijnen welke onderwerpen in het duurzaamheidsverslag uiteengezet moeten worden. Die hoofdlijnen worden verder uitgewerkt in ESRS - de European Sustainability Reporting Standards. In deze standaarden wordt in detail uitgewerkt hoe invulling gegeven moet worden aan de toepassing van de CSRD. Deze ESRS zijn vergelijkbaar met de standaarden en richtlijnen zoals deze voor de jaarrekening gelden bij toepassing van bijvoorbeeld IFRS of de Nederlandse verslaggevingsrichtlijnen.

Q8: Worden de ESRS ook door de Europese Commissie opgesteld?
De Europese Commissie heeft EFRAG gevraagd als haar adviseur om deze ESRS op te stellen. EFRAG legt de standaarden die zij ontwikkelt vervolgens voor aan de EC; na een Europees

goedkeuringsproces worden zij dan direct van toepassing onder de CSRD en hoeven dan nog niet separaat te worden ingevoerd in de Nederlandse regelgeving.

Q9: Wat is EFRAG en welke partijen participeren daar in?
EFRAG staat oorspronkelijk voor de European Financial Reporting Advisory Group en is feitelijk een samenwerking tussen diverse nationale en Europese stakeholders inzake verslaggeving. Oorspronkelijk geeft EFRAG vooral advies aan de EU inzake financiële verslaggeving, zoals IFRS, maar met deze nieuwe taak gaat zij zich dus ook richten op duurzaamheidsverslaggeving. De stakeholders bij EFRAG zijn o.a. nationale standardsetters, en europese organen zoals Business Europe, Accountancy Europe, EFFASS; daarnaast zijn ook partijen als ESMA, ECB etc betrokken. Voor duurzaamheidsverslaggeving zijn ook specifiek een aantal partijen aangesloten als NGOs, vakbonden, consumentenorganisaties en academici.

Q10: Wat is de rol van de Raad voor de Jaarverslaggeving hierbij?
De belangrijkste rol van de RJ hierbij is haar betrokkenheid bij EFRAG; de RJ was al lid van EFRAG inzake de financial reporting pillar en is gezien het grote belang van duurzaamheidsverslaggeving voor NL ook lid geworden van de sustainability reporting pillar. Dit betekent o.a. dat de RJ is vertegenwoordigd door Simon Braaksma in de EFRAG – SRB, die uiteindelijk eindverantwoordelijk zal zijn voor het advies inzake de finale ESRS.
Daarnaast heeft de RJ ook een werkgroep duurzaamheidsverslaggeving opgericht die de voorstellen van EFRAG in detail analyseert en hier feedback op gaat geven.
Vooralsnog is het niet de bedoeling om naast de Europese vereisten nog aanvullende vereisten vanuit NL te definiëren. De RJ ziet het wel als haar taak om ook te ondersteunen bij de invoering van de CSRD/ESRS in NL, vandaar dat wij ook mede dit webinar organiseren.

Q11: Wat is de rol van de SER hierbij?
In de SER-adviezen over duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen komt het belang van transparantie en rapportage over duurzaamheid steeds terug. Dit biedt de basis voor bedrijven om hun stakeholders te informeren en met hen in gesprek te gaan. Deze rapportagenormen gaan over veel van de thema's die de SER bevordert, zoals medezeggenschap, de energietransitie, diversiteit in bedrijf, vrouwen aan de top en internationaal MVO. We vinden het dan ook heel belangrijk om zo veel mogelijk partijen hierover te informeren en bij te betrekken.

Q12: Wat is de impact van deze ontwikkelingen voor MKB-ondernemingen?
In eerste instantie vallen MKB-ondernemingen niet onder de europese vereisten van het duurzaamheidsverslag; dit is slechts verplicht voor beursgenoteerde en grote ondernemingen. Echter, duurzaamheidsrapportage houdt veel niet op bij de onderneming zelf, maar moeten daarbij ook veelal haar leveranciers of afnemers betrekken. Dit betekent dus indirect dat MKB-ondernemingen hierdoor ook geraakt kunnen worden en dat het ook voor hen goed is om op de hoogte zijn van deze ontwikkelingen.
========

Cross-cutting

Q13: Hoeveel ESRS zijn er?

Er zijn momenteel 11 ESRS standaarden die worden geconsulteerd. Twee van deze standaarden zijn 'cross cutting'. Deze twee standaarden vormen de basis van het duurzaamheidsverslag en bevatten de 'spelregels' en openbaarmakingsvereisten voor het duurzaamheidsverslag van elke onderneming. Daarnaast zijn er 11 'topcial standards'. Deze standaarden bevatten de openbaarmakingsvereisten die betrekking hebben op (i) beleid, doelstellingen, actieplannen en middelen en (ii) prestatiemeting met betrekking tot specifieke onderwerpen uit de onderwerpen Environment, Social en Governance.

Governance

Q14: Welke Governance ESRS zijn?

Er zijn er twee: (1) Governance, risk management and internal control en (2) Business conduct. De ESRS over business conduct is beperkt tot (i) business conduct culture (ii) avoiding corruption, bribery etc. (iii) transparency about anti-competitive behaviour and political engagement/lobbying. Er zit ook een governance component in de cross cutting ESRS en op grond van huidige wetgeving is een onderneming natuurlijk al verplicht best wat informatie over governance openbaar te maken.

Social

Q15:: Welke Social ESRS zijn er?

ER zijn vier social ESRS:

1. Own Workforce
2. Workers in the value chain
3. Affected communities
4. Consumers and end-users

Environmental

Q16: Welke Environment ESRS zijn er?

Er zijn vijf Environment ESRS. Te weten:
(1) Climate change
(2) Pollution
(3) Water and marine resources
(4) Biodiversity and ecosystems
(5) Resource use and circular economy

Q17: Wat zien jullie als belangrijkste aandachtspunten bij het analyseren van de ESRS?

Wij onderschrijven volledig de doelstellingen van de CSRD en ESRS; maar hierbij is het ook van belang dat de invoering en toepassing ervan goed uitvoerbaar is, waardoor het doel bereikt wordt tegen ook een realistisch kostenplaatje. Belangrijk hierbij vinden wij o.a.: dat de Europese vereisten waar mogelijk aansluiten op soortgelijke globale rapportagevereisten om stapeling van verschillende rapportages te voorkomen, dat de connectiviteit met de jaarrekening en het bestuursverslag goed gewaarborgd is en vooral dat de rapportage-vereisten goed uitvoerbaar zijn; dus geen one size fits al, maar rekening houden met de specifieke kenmerken van de onderneming en rapporteren over die zaken die ook echt relevant is en waarover ook op betrouwbare wijze tegen redelijke kosten gerapporteerd kan worden.

Q18: Hoe kun je je als onderneming voorbereiden op de naderende duurzaamheidsrapportageverplichtingen.
Het is een open deur maar **begin en begin nu**. Duurzaamheidsverslaggeving is nieuw en het is veel. Kortom het is een uitdaging en het kost tijd om het (goed) te doen.
Maar, **niet alles hoeft in een keer**. Start bijv. met (i) in kaart brengen van wat 'materieel' is voor je onderneming. Anders gezegd hoe beïnvloedt jouw onderneming de omgeving en hoe heeft de omgeving impact op de onderneming? (ii) Breng witte vlekken in kennis kaart: wat weet (en/of meet) je al wel op ESG gebied en wat is nieuw voor je? (iii) Breng in kaart welke mensen binnen de onderneming zich met (aspecten van) duurzaamheid bezig houden – samen weet je meer!
En als laatste tip: **leer van anderen**
Bekijk ESG rapportages van ondernemingen die hier al over rapporteren. Wat brengen zij naar buiten?
Bespreek het met een adviseur, bijvoorbeeld uw controlerend accountant.
Daarnaast zijn er verschillende initiatieven waar bedrijven zich bij aan kunnen sluiten om handvatten te krijgen. Binnen de sectorconvenanten voor internationaal MVO zijn bijvoorbeeld verschillende instrumenten ontwikkeld, zoals een voorbeeldbeleidsplan en een praktische gids om de OESO-richtlijnen toe te passen, met veel voorbeelden over hoe andere bedrijven rapporteren.

Q19 Waar vind ik meer informatie over de ESRS?
Op de website van EFRAG staan handige uitlegfilmpjes waarin elke ESRS door een van de schrijvers in een uurtje wordt toegelicht. Daarnaast kun je natuurlijk ook de ESRS lezen. En kom ook vooral langs op het EFRAG outreach event dat we volgende week organiseren in Amsterdam